

mensch „goede” gewaarwordingen worden genoemd), maar hij doet ook geen enkele poging om mijn conclusie te ontzenuwen. En op die conclusie: „*de goede phaenomenen zijn het juiste symbool der werkelijkheid*”, komt het aan!

Kampen, 11 September 1920.

J. D. C. KOCH.

De gedachtenwisseling over dit onderwerp is thans gesloten.

Redactie.

DE BESTRIJDING DER TUBERCULOSE.

Het is niet mijn voornemen uitvoerig in te gaan op hetgeen dr. BRENKMAN in het voorlaatste nummer van dit tijdschrift over de tuberculosebestrijding heeft geschreven, maar enkele opmerkingen naar aanleiding daarvan zou ik toch gaarne maken.

De schrijver zegt, dat het hem ongewenscht voorkomt over het werk der N. C. V. nog veel te spreken, omdat vermoedelijk binnenkort het Rijk zal ingrijpen. Voordat hij tot deze conclusie kwam, had hij echter toch al het een en ander gezegd en misschien had ook dit achterwege kunnen blijven. De vereeniging beseft volkomen, dat zij in een stadium van overgang verkeert en dat zij, zich aanpassende aan de veranderde omstandigheden, haar actie op menig punt zal moeten wijzigen en versterken. Die plannen zijn, zooals men dezer dagen in de dagbladen heeft kunnen lezen, reeds aanhangig gemaakt en in het bestuur besproken. Men wil de organisatie wijzigen om den band tusschen de verschillende onderdeelen krachtiger te maken en ook zeer bepaaldelijk aan een verbetering van het tijdschrift zijn aandacht wijden. Deze veranderingen had men, in verband met de benoeming van inspecteurs van staatswege, kunnen verwachten en dadelijk kunnen voelen, gelijk de inzender het nu doet ten slotte, dat het nu niet het meest geschikte oogenblik is voor het opperen van bezwaren tegen den bestaanden gang van zaken.

De heer BRENKMAN maakt er intusschen toch enkele bekend en de eerste is, dat de platen en wandteksten, die men hier en daar kan vinden, blijkens de behandeling, die zij ondervinden van den kant van het publiek, niet bijzonder in den smaak vallen. Het argument lijkt niet zeer krachtig, als althans bedoeld is te zeggen, dat dáárom verandering noodig is. Zou de schrijver het voor mogelijk houden iets van dezen aard te doen vervaardigen, dat door het publiek louter met eerbied bejegend wordt?

Dat het tijdschrift verandering behoeft om te voldoen aan de eischen van een gloeiend propaganda-geschrift, is iets waarover wij niet meer zullen twisten, maar of dat ons dan toegang zal verschaffen tot de harten der artsen, zal de toekomst moeten leeren. Wij moeten er naar streven, dat alle artsen lid worden, meent de schrijver. Ik kan hem verzekeren, dat het te dier zake niet aan pogingen ontbroken heeft en het resultaat is, dat wij een 1200 tal artsen onder onze leden mogen tellen. Maar aller liefde hebben wij nog niet, dat ervaren wij haast dagelijks. Alleen aan ons kan dat echter niet liggen, want men verneemt de klacht uit alle landen der wereld, waar maar aan tuberculosebestrijding wordt gedaan. Zou inderdaad de administratieve rompslomp zooveel schuld daaraan hebben? Die is er zeker, maar het lijkt mij niet billijk die aan de vereeniging te wijten. Waar subsidies gegeven worden, is contrôle noodig en deze brengt weer administratie mee. De regeering gaf haar voorschriften op dat punt en dat was haar goed recht, want zonder behoorlijke contrôle op de besteding kan zij natuurlijk geen geld beschikbaar stellen. De vereeniging zal nu echter van die contrôle ontheven worden en de grief zal dus, voor zoover zij deze actie betreft, niet meer te haren laste komen. Maar opgeheven kan zij niet worden. Zou men dus niet kunnen trachten zich eenigszins in de zaak te schikken? Mogelijk zou men dan ook tot het besef kunnen komen, dat al deze zoo gevreesde papieren toch niet zoo bezwaarlijk in het hanteeren zijn, als men in den aanvang verwacht. Een ondeskundige secretaris en penningmeester, zooals die nu, naar de heer BRENKMAN verzekert, meestal voor de vereenigingen het beheer moet voeren, zal er wel altijd mee

blijven tobben, maar voor al zulke dingen moet men nu eenmaal iemand nemen, die wat van de zaak begrijpt. En tot troost kan dienen, dat het toch werkelijk minder erg is, dan de schrijver het nu voorstelt. Die omwegen, waarvan het verdwijnen in ieder geval noodig zou zijn, behoeven waarlijk niet zooveel aanstoot te geven. Feitelijk zijn alle wegen volkomen recht en zoo kort mogelijk. De aanvraag van het subsidie gaat direct naar de Koningin. Korter kan het niet. En de betaling gaat even direct per mandaat aan den betaalmeester of ontvanger. Onmiddellijk aan de betrokkenen, zou de heer BRENKMAN willen. De nu gevolgde weg van betaling aan een vereeniging, die op haar beurt het geld brengt, waar het wezen moet, schijnt mij beter. Als men al de betrokkenen zelf met de regeering wilde laten werken, zou het nog op iets anders dan rompslomp uitloopen, vrees ik.

Vele huisartsen zijn nu van oordeel, dat de tuberculosebestrijding verdrinkt in ambtelijk gedoe. Het wordt ons in cursieve letters duidelijk voorgehouden. Of het oordeel van deze velen op goede kennis van zaken berust, kan wellicht nog aan twijfel onderhevig zijn. Maar als zij een middel weten ter verbetering, zullen zij een goed werk doen, als zij het niet verzwijgen.

Rijswijk (Z.-H.),
14 September 1920.

M. W. PIJNAPPEL,
*Voorzitter van het dagelijksch bestuur der
Ned. Centr. Ver. tot bestr. der tuberculose.*

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

De militaire pharmaceutische dienst.

In Augustus 1918 heeft de minister van oorlog benoemd een commissie tot onderzoek naar de organisatie en de werking van den militairen pharmaceutischen dienst. In Augustus j.l. heeft het rapport dezer commissie het licht gezien en onze redactie ontving een exemplaar ervan door den minister van oorlog toegezonden. Wij hebben echter niet geweten, wat daarmede aan te vangen. Aan de eene zijde zou men geneigd zijn te denken, dat deze toezending geschiedde met de bedoeling van het rapport in ons blad melding te maken en het te bespreken, zooals dat de gewoonte is met alle boeken en verslagen, die aan een redactie worden gezonden. Aan den anderen kant stond op het begeleidend schrijven van den minister vermeld „geheim” en ook prijkte dit woord op den omslag, waarin ons het stuk bereikte, welk feit ons deed vermoeden, dat een bespreking of vermelding van het rapport toch eigenlijk weer niet gewenscht werd. Zoo bleven wij geruimen tijd in twijfel, hoe te handelen. Langzamerhand kregen wij de overtuiging, dat het woord „geheim” toch niet zoo ernstig bedoeld was, ten eerste omdat in verschillende bladen melding van het rapport en zijn inhoud werd gemaakt, en ten tweede omdat in het *Pharmaceutisch Weekblad* een openlijke gedachtenwisseling over enkele punten van het rapport heeft plaats gehad, waaraan o.a. door een der militaire leden der commissie is deelgenomen. Zoo zijn wij er toe gekomen nu ook maar van onze zijde het geheim te schenden en op deze plaats melding van het rapport te maken. Waartoe die geheimzinnigheid zou moeten dienen, is ons trouwens ook niet duidelijk geworden.

Den geheelen inhoud van het lijvige rapport hier weer te geven is niet doenlijk. Wij zullen volstaan met het overnemen der slotsommen, waartoe het rapport komt, omdat daarin toch de meening der commissie in hoofdzaak is weergegeven.

10. De leiding van den militairen pharmaceutischen dienst worde opgedragen aan den hoogste of oudste in rang der militaire apothekers. Deze autoriteit worde geplaatst